

प्रेस विज्ञप्ति

मिति:- २०६८/०२/२४

- कर्मचारी सञ्चयकोष र चिलिमे जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड बीच सम्पूर्ण रुपमा स्वदेशी लगानीमा सान्जेन (माथिल्लो) जलविद्युत आयोजना, सान्जेन जलविद्युत आयोजना, रसुवागढी जलविद्युत आयोजना र मध्यभोटेकोशी जलविद्युत आयोजना कार्यान्वयनकोलागि ऋण लगानी गर्ने सम्बन्धमा माननीय उपप्रधान मन्त्री तथा अर्थ मन्त्री श्री भरत मोहन अधिकारी, माननीय सूचना तथा सञ्चार मन्त्री श्री अग्नी प्रसाद सापकोटा, माननीय उर्जा मन्त्री श्री गोकर्ण विष्ट र माननीय उर्जा राज्य मन्त्री श्री रामजी शर्माज्यूको समुपस्थितिमा समझदारी पत्रमा आज हस्ताक्षर सम्पन्न भयो । उक्त समझदारी पत्रमा कर्मचारी सञ्चयकोषको तर्फबाट प्रशासक डा. रमेश कुमार भट्टराई तथा चिलिमे जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडको तर्फबाट प्रबन्ध संचालक श्री कुलमान घिसिङले हस्ताक्षर गर्नु भयो । समझदारी पत्रमा साक्षीको रुपमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणका निमित्त कार्यकारी निर्देशक श्री रामेश्वर यादव, चिलिमे जलविद्युत कम्पनी लिमिटेडका संचालक श्री जयन्द्र श्रेष्ठ, कर्मचारी सञ्चयकोषका कायम मुकायम मुख्य अधिकृत श्री राधाकृष्ण पोते र कायम मुकायम नायव मुख्य अधिकृत श्री श्याम कुमार खत्रीले हस्ताक्षर गर्नुभयो ।
- उपरोक्त ४ वटा आयोजनाहरू मध्ये सान्जेन (माथिल्लो) जलविद्युत आयोजना र सान्जेन जलविद्युत आयोजनाको कार्यान्वयन गर्न सान्जेन जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड तथा मध्यभोटेकोशी जलविद्युत आयोजनाको कार्यान्वयनका लागि मध्यभोटेकोशी जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड नामका कम्पनीहरू संस्थापना गरिसकिएको छ । रसुवागढी जलविद्युत आयोजनाको कार्यान्वयनको लागि रसुवागढी हाईड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड गठन गर्ने प्रकृया अगाडि बढाई सकिएको छ ।
- कम्पनीबाट अगाडि बढाइएका चार वटै आयोजनाहरूको निर्माण अवधिको ब्याज बाहेक कूल लागत करिब ३२ अरब ११ करोडरहेकोमा स्व:पूँजीबाट ५०% र ऋणबाट ५०% उठाइने छ । स्व:पूँजीको ४९% सर्वसाधारणबाट ५१% प्रवर्द्धकहरूबाट उठाइने छ । सर्वसाधारण समुहलाई बाँडफाँड हुने ४९% शेयरहरू स्थानीय जनता, सर्वसाधारण, कर्मचारी सञ्चय कोषका सञ्चयकर्ताहरू तथा कर्मचारीहरूलाई वितरण गरिनेछ।
- निर्माण हुने ४ वटा जलविद्युत आयोजनाहरूको उत्पादन क्षमता, आयोजना रहेको जिल्ला, आयोजनाको कूल लागत, निर्माण सम्पन्न हुने निर्धारित मिति तथा सञ्चयकोषले नगद प्रवाह गर्ने ऋणको अनुमानित विवरण तालिका नं.-१ मा दिए बमोजिम हुनेछ ।

तालिका नं.- १

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	जडित क्षमता (मे.वा.)	जिल्ला	लागत अनुमान (निर्माण अवधिको ब्याज बाहेक) (रु. अर्वमा)	निर्माण सम्पन्न हुने निर्धारित मिति	नगद ऋण (रु. अर्वमा)
१.	रसुवागढी ज.वि.आ.	१००	रसुवा	१२.४५	सन् २०१६	६.२२५
२.	मध्य भोटेकोशी ज.वि.आ.	१०२	सिन्धुपाल्चोक	१२.४२	सन् २०१६	६.२१
३.	सान्जेन (माथिल्लो) ज.वि.आ.	१४.६	रसुवा	२.२२	सन् २०१५	१.११
४.	सान्जेन ज.वि.आ.	४२.५	रसुवा	५.०२	सन् २०१५	२.५१
जम्मा						१६.०५

- समझदारी पत्र अनुसार प्रवाह हुने ऋणको ब्याजदर हाल वार्षिक १२.५० प्रतिशत कायम गरिएको छ । तर ऋण सम्भौता हुँदाको बखत ब्याजदर तय गर्ने तथा वार्षिक रुपमा पुनरावलोकन गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ ।
- आयोजनाहरूको विवरण हालको अवस्था संलग्न छन्:

आयोजनाहरूको संक्षिप्त परिचय र वर्तमान अवस्था

१. सान्जेन (माथिल्लो) जलविद्युत आयोजना र सान्जेन जलविद्युत आयोजना

क. आयोजनाको संक्षिप्त परिचय:

१. यी आयोजनाहरू वाग्मती अञ्चल, रसवा जिल्लाको सान्जेन खोलाको पानीबाट चिलिमे गा.वि.स. मा सान्जेन (माथिल्लो) जलविद्युत आयोजना र सान्जेन जलविद्युत आयोजनाश्रृङ्खलाबद्ध (Cascade)रूपमा विद्युत उत्पादन गर्ने गरी विकास गरिएको छ।
२. सान्जेन (माथिल्लो) जलविद्युत आयोजना दैनिक पिकिङ्ग प्रकारको आयोजना हो। यसले सबैभन्दा सुख्खा मौसममा पनि दैनिक २ घण्टा पूर्ण क्षमतामा विद्युत उत्पादन गर्दछ। प्रस्तावित बाँधस्थल चिलिमे गा.वि.स.को तिलोचेमा पर्दछ। उक्त बाँधबाट ११.०७ घनमिटर प्रति सेकेन्ड पानी प्रयोग गरी १४५९ मीटर लामो र ३.५ मीटर व्यास भएकोसुरुङ्ग निर्माण गरी स्थलगत विद्युत गृह चिलिमे गा.वि.स. को सिम्बुमा निर्माण गरिने छ। उक्त विद्युतगृहमा तीनवटा फ्रान्सिस टर्बाईन जडान गरि १४.६ मेगावाट विद्युत उत्पादन हुनेछ। विद्युतगृहमा उत्पादन भएको विद्युत १३२ के.भी. को करीव ५ कि.मि. लामो प्रसारण लाईनबाट चिलिमे गा.वि.स.मा निर्माण गरिने चिलिमे हब (CHILIME HUB) मार्फत राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडिने छ। विद्युत उत्पादन गरिसकेपछि निस्केको पानीलाई सान्जेन जलविद्युत आयोजनामा प्रयोग गरिने छ।
३. सान्जेन जलविद्युत आयोजनाले सान्जेन(माथिल्लो) जलविद्युत आयोजनाको विद्युत उत्पादन पश्चात् टेलरेस बाट ११.०७ घ.मी. पानी र छुचुङ्ग खोलाको ०.५ घन मिटर प्रतिसेकेण्ड पानी प्रयोग गरी ३६३५ मीटर लामो र ३.५ मीटर व्यास भएको सुरुङ्ग निर्माण गरी स्थलगत विद्युत गृह चिलिमे गा.वि.स. को चिलिमे गाउँमा निर्माण गरिने छ। उक्त विद्युतगृहमा तीनवटा भर्टिकल पेल्टन टर्बाईन जडान गरि ४२.५ मेगावाट विद्युत उत्पादन हुनेछ। उत्पादित विद्युत १३२ के.भी. को करीव १ कि.मि. लामो प्रसारण लाईनबाट चिलिमे गा.वि.स.मा निर्माण गरिने चिलिमे हब (CHILIME HUB) मार्फत राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडिने छ। विद्युत उत्पादन गरिसकेपछि निस्केको पानीलाई करीव १०० मीटर लामो टेलरेस कुलो मार्फत हाल संचालनमा रहेको चिलिमे जलविद्युत आयोजना(२२.१ मेगावाट) को ईन्टेक कुलोमा खसालिने छ।

ख. आयोजनाहरूको वर्तमान अवस्था:

१. सान्जेन (माथिल्लो) जलविद्युत आयोजना तथा सान्जेन जलविद्युत आयोजना श्रृङ्खलाबद्ध (Cascade)रूपमा संभाव्यता अध्ययन तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको कार्य सम्पन्न गरी स्वीकृतीको अवस्थामा रहेको छ। आयोजनाहरूको निर्माण कार्य तालिका अनुसार आगामी सन् २०१२ को प्रारम्भबाट दुवै आयोजनाहरूको निर्माण कार्य संचालन गरि सन् २०१५ मा सम्पन्न गर्ने कार्यक्रम अनुसार मुख्य सिभिल निर्माण कार्यका लागि अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिस्पर्धाद्वारा गराउन ठेकेदारहरूको चयनका लागि पूर्वयोग्यता सम्बन्धी प्रस्ताव आव्हान गरिएको छ।
२. उक्त आयोजनाहरूको १०.६५ किलोमिटर लामो प्रवेशमार्ग निर्माणको लागि आवश्यक जग्गा अधिग्रहण गरी ठेकेदारहरू नियुक्त भई आयोजना स्थलमा परिचालित भई निर्माण कार्य जारी भईरहेको अवस्था छ।

२. रसुवागढी जलविद्युत आयोजना

- क. प्रस्तावित आयोजना स्थल मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्रको वाग्मती अञ्चल, रसुवा जिल्लाको सुदूर उत्तरी सिमानामा पर्ने थुमन र टिमुरे गाउँ विकास समितिमा पर्दछ। यस आयोजनाको उत्पादन क्षमता १०० मेगावाट र डिजाईन वहाव ८० घन मीटर प्रति सेकेण्ड रहेको छ। यस आयोजनाको हेडवर्क्स साईड नेपाल र चीन (तिब्बत) को सिमानाबाट करिब ४०० मिटर तल पर्दछ। उक्त स्थानमा बाँध बनाई करिब ४३८० मिटर लामो सुरुङ्ग मार्फत टिमुरे गा.वि.स.को तातोपानी क्षेत्रको पारीपट्टीबाट करीव २६० मीटर भित्र रहने भूमिगत विद्युतगृहमा पुऱ्याइने छ। हाल संचालनमा रहेको चिलिमे जलविद्युत केन्द्रको पावर हाउस साइट

स्याफ्रुवेशीबाट रसुवागढीसम्म चिनियाँ सरकारको सहयोगमा निर्माण भईरहेको १५.५० कि.मि. स्याफ्रुवेशी-रसुवागढी सडक आयोजना निर्माण स्थलसम्म पुग्ने उपयोग हुनेछ। आयोजनाको विभिन्न संरचनामा पुग्नको लागि करीव ५ कि.मी प्रवेशमार्ग बनाउनु पर्नेछ।

- ख. यो आयोजना रन अफ रिभर किसिमको हो। आयोजनाको हेडवर्क्समा ८७ मीटर लामो बाँध (डाइभर्सन वेयर र अण्डरस्लुइस) बनाई खोलाको पानीलाई इन्टेक स्ट्रक्चर तर्फ फर्काईने छ। सो पानीलाई १०० मीटर लामो १५ मीटर चौडाई र १० मीटर गहिराईको भूमिगत बालुवा थिग्राउने पोखरीमा पठाईने छ। यस बाट आउने पानीलाई ४३८० मीटर लम्बाई र ६ मीटर व्यास भएको आकारको हेडरेस टनेलमा छिराईने छ। तत्पश्चात् १६ मीटर व्यास भएको ६० मीटर अग्लो सर्ज टैंक, २१५ मीटर लामो भूमिगत पेनस्टक हुँदै ६० मीटर लम्बाई १२.५ मीटर चौडाई र २७.५ मीटर उचाईको भूमिगत विद्युतगृहमा पानी खसालिने छ। विद्युतगृहमा ४ वटा फ्रान्सिस टर्वाईन जडान गरिने छ। विद्युतगृहमा उत्पादन भएको विद्युत १३२ किलो भोल्टको करिव १० कि.मि. लामो विद्युत प्रसारण लाईनबाट चिलिमे गाउँ स्थित चिलिमे हवमा जोडिनेछ। अन्त्यमा विद्युतगृहबाट निस्कने पानीलाई करीव ५८० मीटर लामो टेलरेस टनेल मार्फत पुनः भोटेकोशी नदीमा खसालिने छ।
- ग. यस आयोजनाको संभाव्यता अध्ययन सम्पन्न भई सकेको छ। आयोजनाको निर्माण कार्य अगाडि बढाउन पूर्व आवश्यक कार्यहरु भईरहेको छ। आयोजनाको सम्पूर्ण निर्माण कार्यहरु आगामी सन् २०१६ भित्र सम्पन्न गरि विद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य निर्धारण गरिएको छ।

३. मध्य भोटेकोशी जलविद्युत आयोजना

आयोजनाको बाँध क्षेत्र चाकु खोला र भोटेकोशी नदीको संगमबाट करिव १०० मिटर तल ३७ मिटर लम्बाईको बाँध बनाई भोटेकोशी नदीको पानी फर्काईनेछ। साइड इन्टेक संगै जोडीएको १०० मिटर लामो बालुवा थिग्राउने संरचनाबाट बालुवा रहित पानीलाई प्रेशर कन्डुइट भई हेडरेस सुरुङ्ग मार्फत विद्युत गृहमा पठाईनेछ। मार्मिड गा.वि.स. को वडा नं. ९चाकुमा बालुवा थिग्राई सकेको भोटेकोशीको सफा पानी जम्बु स्थित विद्युत गृह क्षेत्रमा भार्न सर्ज टैंक सम्म लैजान ५.७ मिटर व्यास र ७.१२ कि.मि लम्बाईको हेडरेस सुरुङ्ग निर्माण गरिनेछ। निर्माण कार्य छिटो गर्न हेडरेस सुरुङ्गको मध्य भागमा करिव २५० मिटर लम्बाईको एक कन्स्ट्रक्शन अडिट निर्माण गरिनेछ। हेडरेस सुरुङ्गबाट पेनस्टक संग जोडिने स्थानमा करिव १५ मिटर व्यास भएको ५० मिटरको भूमिगत सर्जटैंक निर्माण गरिनेछ। सर्ज टैंक देखि विद्युत गृहसम्म भूमिगत पेनस्टक (पानी भार्ने पाइप) सिभिल संरचनाहरुको लागि मजबुट चट्टान भएको हुँदा भूमिगत पेनस्टकको प्रावधान राखिएको छ। अरनिको राजमार्गको ९२ किलोमिटरमा बाटोको छेउमा कडा चट्टान खारेज सतहगत विद्युत गृह निर्माण गरिने छ। विद्युत गृहमा तीन वटा ३४ मेगावाट क्षमताको जेनेरेटर र टर्वाइन राखी कुल १०२ मे.वा. विद्युत उत्पादन गरिनेछ। विद्युत गृहबाट निष्काशित भएको पानी ६ मिटर व्यासको नहर बनाई पुनः भोटेकोशीमा समाहित गरिने छ। विद्युत गृहबाट उत्पादन गरिने १०२ मेगावाट जलविद्युत बाहिरी स्वीचयार्ड मार्फत २२० के.भि. को करिव ४ किलोमिटर लम्बाईको प्रसारण लाइनबाट खिमि-वाह्रविसे-काठमाडौं १३२ के.भि. को प्रसारण लाईनको बाह्रविसे हवमा पुर्‍याई विद्युत प्रसारण प्रणालीमा जोडिनेछ।